

Dokument z posiedzenia

B10-0060/2024

17.9.2024

PROJEKT REZOLUCJI

złożony w następstwie oświadczenia Komisji

zgodnie z art. 136 ust. 2 Regulaminu

w sprawie niszczycielskich powodzi w Europie Środkowej i Wschodniej, ofiar śmiertelnych oraz gotowości UE do działania w razie takich klęsk spotęgowanych przez zmianę klimatu (2024/2817(RSP))

Waldemar Buda, Cristian Terheş, Daniel Obajtek, Marlena Małąg, Jadwiga Wiśniewska, Michał Dworczyk, Mariusz Kamiński, Maciej Wąsik, Adam Bielan, Arkadiusz Mularczyk, Piotr Müller, Jacek Ozdoba, Alexandr Vondra, Małgorzata Gosiewska, Veronika Vrecionová, Gheorghe Piperea, Georgiana Teodorescu, Adrian-George Axinia, Claudiu-Richard Târziu, Şerban-Dimitrie Sturdza, Ondřej Krutílek, Joachim Stanisław Brudziński, Beata Szydło, Anna Zalewska, Patryk Jaki, Tobiasz Bocheński, Bogdan Rzońca, Kosma Złotowski, Ivaylo Valchev

w imieniu grupy ECR

Rezolucja Parlamentu Europejskiego w sprawie niszczycielskich powodzi w Europie Środkowej i Wschodniej, ofiar śmiertelnych oraz gotowości UE do działania w razie takich klęsk spotęgowanych przez zmianę klimatu (2024/2817(RSP))

Parlament Europejski,

- uwzględniając art. 136 ust. 2 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że Austria, Czechy, Polska, Rumunia, Słowacja i Węgry poważnie ucierpiały z powodu ekstremalnych powodzi; mając na uwadze, że pokłosiem tej tragedii są nie tylko istotne straty materialne, lecz niestety również ofiary śmiertelne;
- B. mając na uwadze, że ucierpiała znaczna część terytoriów tych krajów, w tym wiele regionów znajdujących się w niekorzystnej sytuacji gospodarczej i społecznej;
- C. mając na uwadze, że podczas „powodzi tysiąclecia” w latach 1997 i 2002 śmierć poniosło ponad 100 osób, z czego co najmniej 45 w Europie;
- D. mając na uwadze, że tego rodzaju katastrofalna powódź ponownie dotknęła regiony, które już wcześniej ucierpiały na skutek „powodzi tysiąclecia”; mając na uwadze, że w niektórych regionach skala szkód materialnych i naturalnych jest obecnie większa niż w 1997 r.; mając na uwadze, że w ostatnich latach takie katastrofy ekologiczne występowały z większą częstotliwością i intensywnością i doprowadziły do tragedii w różnych regionach Europy, w tym we Włoszech, w szczególności w regionach Marche i Emilia-Romania oraz na wyspie Ischia, a także w Niemczech i w Belgii, co miało katastrofalne skutki dla ludzi, lokalnej infrastruktury i gospodarki;
- E. mając na uwadze, że powodzie w Polsce spowodowały bezprecedensowe szkody materialne i środowiskowe, a także zniszczenie wielu zabytków oraz obiektów dziedzictwa kulturowego i religijnego, upraw rolnych, hodowli zwierząt, domów, źródeł utrzymania tysięcy ludzi, innych rodzajów własności, a nawet całych miejscowości; mając na uwadze, że katastrofa ta będzie miała długoterminowy wpływ na lokalną gospodarkę, turystykę i infrastrukturę;
- F. mając na uwadze, że chociaż klęski żywiołowe występują we wszystkich częściach świata, regiony słabiej rozwinięte, które często są obszarami wiejskimi o niewystarczającej infrastrukturze, są znacznie bardziej podatne na zagrożenia niż pozostałe regiony;
- G. mając na uwadze, że istniejąca infrastruktura ochrony przeciwpowodziowej, w tym zapory, odgrywa kluczową rolę w minimalizowaniu szkód oraz ograniczaniu strat materialnych i liczby ofiar; mając na uwadze, że wynika stąd, iż dalsza budowa innych planowanych zapór ma zasadnicze znaczenie, by uniknąć podobnych katastrof w przyszłości;
- H. mając na uwadze, że podczas trwającej klęski powodziowej w Europie Środkowo-

Wschodniej tysiące hektarów gruntów ornych znalazły się pod wodą; mając na uwadze, że w wielu regionach, które są istotne dla zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego na szczeblu krajowym i europejskim, tegoroczne ogromne straty spowodowane w rolnictwie przez klęski żywiołowe uniemożliwią przygotowanie gleby do upraw ozimych;

- I. mając na uwadze, że wszystkie te klęski dotknęły głównie biedniejsze regiony UE, położone w jej wschodniej i południowej części, a mianowicie w państwach członkowskich, które na przykład otrzymują z budżetu wspólnej polityki rolnej (WPR) najniższe płatności bezpośrednie na produkcję, przy czym Polska, Słowacja i Rumunia plasują się znacznie poniżej średniej UE;
- J. mając na uwadze, że takie klęski żywiołowe wywierają coraz poważniejszy i częstszy wpływ na lokalne społeczności i gospodarki w państwach członkowskich, co wymaga skoordynowanej i szybkiej reakcji na szczeblu europejskim;

Uwagi ogólne

1. wyraża głębokie współczucie i solidarność z ofiarami, ich rodzinami oraz ludźmi i społecznościami dotkniętymi trwającymi ekstremalnymi zdarzeniami pogodowymi i poważnymi powodziami w Europie Środkowo-Wschodniej, w tym w Austrii, Czechach, Polsce, Rumunii, na Słowacji i Węgrzech;
2. podziwia i pochwała niestrudzone wysiłki, solidarność i ogromne zaangażowanie zawodowych i ochotniczych oddziałów straży pożarnej, organizacji ratowniczych, innych wolontariuszy i służb wojskowych, w tym żołnierzy Wojsk Obrony Terytorialnej w Polsce, oraz organów krajowych, regionalnych i lokalnych, a także obywateli, którzy ryzykują życie, aby ratować innych oraz chronić domy i infrastrukturę; podkreśla, że służby ratunkowe odegrały kluczową rolę w ratowaniu osób, ewakuacji obszarów zagrożonych i ochronie mienia w często trudnych warunkach oraz że ich niezmiernie wysiłki i gotowość do działania, nawet z narażeniem własnego życia, przyczyniły się istotnie do opanowania katastrofy;
3. apeluje do państw członkowskich, by uznały i promowały znaczenie ochotniczych straży pożarnych i innych organizacji wolontariackich specjalizujących się w ochronie ludności; wzywa UE do wspierania programów dalszego szkolenia i wyposażenia technicznego tych służb ratunkowych oraz wzmocnienia ich ogólnoeuropejskiej sieci, aby lepiej przygotować się na przyszłe ekstremalne zdarzenia pogodowe;
4. wyraża głębokie zaniepokojenie z powodu coraz większej intensywności i częstotliwości takich zdarzeń na terytorium UE, w tym susz, ekstremalnych opadów, rozległych powodzi oraz fal upałów i pożarów lasów, a także ich poważnych i bezpośrednich skutków dla zdrowia ludzi, źródeł utrzymania, domów i mieszkań, infrastruktury i rolnictwa; podkreśla, że należy pilnie wzmocnić wspólną reakcję UE na skutki takich niekorzystnych zjawisk pogodowych dzięki skutecznym środkom adaptacyjnym i łagodzącym w dziedzinie ochrony ludności, aby chronić ludzi, ich źródła utrzymania i gospodarkę;

Ochrona ludności i finansowanie pomocy w przypadku klęsk żywiołowych

5. wyraźnie podkreśla, że pomoc dla powodzian musi mieć formę dotacji bezzwrotnych oraz że regionom dotkniętym powodziami również należy zapewnić jak najwyższą kwotę pomocy bezzwrotnej;
6. wzywa Komisję, by zapewniła dodatkową doraźną pomoc finansową w formie dodatkowych płatności z funduszu rezerwy rolnej oraz by znacznie podwyższyła progi możliwego wsparcia z funduszy krajowych;
7. zwraca uwagę, że ze względu na skalę i częstotliwość klęsk żywiołowych roczna rezerwa rolna ustanowiona rozporządzeniem (UE) 2021/2116¹ przestaje być odpowiednia, ponieważ kryzysy te powtarzają się częściej niż sytuacje nadzwyczajne w sektorze rolnym; uważa w związku z tym, że Komisja powinna niezwłocznie przyjąć długofalowe środki zaradcze i ustanowić odrębny unijny instrument finansowania rekompensat z tytułu skutków zjawisk pogodowych w rolnictwie, a także połączyć fundusze spoza budżetu WPR;
8. apeluje o sprawiedliwszy podział środków wsparcia z WPR między wszystkie państwa członkowskie; zwraca uwagę, że państwom członkowskim o najniższym poziomie dobrobytu najtrudniej jest łagodzić skutki klęsk żywiołowych i odbudowywać gospodarkę na obszarach wiejskich; wyraża zaniepokojenie, że powtarzające się klęski żywiołowe nasilą utrzymującą się tendencję wśród rolników do porzucania gospodarstw rolnych ze względu na rosnącą nieprzewidywalność plonów i malejącą rentowność produkcji;
9. zdecydowanie popiera wzmocnienie w kolejnych wieloletnich ramach finansowych unijnych inwestycji związanych z odpornością; zachęca do synergii między wspólnymi projektami i umowami o współpracy między podmiotami z różnych szczebli sprawowania rządów, aby wykorzystywać połączone zdolności i korzyści skali w inwestycjach UE w odporność społeczności lokalnych na klęski żywiołowe;
10. wzywa do zagwarantowania i zwiększenia inwestycji w zapobieganie klęskom żywiołowym i gotowość na ich wystąpienie; uważa, że ukierunkowane finansowanie powinno koncentrować się na zmniejszaniu ryzyka i na gotowości do radzenia sobie z najróżniejszymi klęskami żywiołowymi;
11. podkreśla skuteczną i skoordynowaną współpracę między strażą pożarną a organizacjami pomocowymi podczas niedawnych powodzi w Europie Środkowo-Wschodniej oraz potwierdza zasadniczą rolę rescEU; zaznacza, że szybka transgraniczna wymiana zasobów, służb ratunkowych i wiedzy fachowej pozwoliła uratować życie wielu osób i zapobiegła poważnym szkodom; podkreśla, jak ważne jest, aby pomoc udzielaną podczas klęsk żywiołowych koordynować na szczeblu UE, i uważa, że współpraca ta świadczy o sile europejskiej solidarności w przypadku klęski żywiołowej; zwraca uwagę, że nadal należy promować i pogłębiać taką współpracę przez wspólne szkolenia, programy wymiany i rozszerzenie Unijnego Mechanizmu Ochrony Ludności;

---

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 z dnia 2 grudnia 2021 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylenia rozporządzenia (UE) nr 1306/2013, Dz.U. L 435 z 6.12.2021, s. 187, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2116/2024-05-25>.

12. podkreśla, że polityka spójności powinna odgrywać kluczową rolę w zapobieganiu klęskom żywiołowym, usuwaniu skutków wstrząsów symetrycznych i asymetrycznych oraz walce ze zmianą klimatu; uznaje, że przyszła polityka spójności UE powinna stanowić skuteczną odpowiedź na wyzwania wynikające z klęsk żywiołowych i ich wpływ na regiony UE, zwłaszcza regiony słabiej rozwinięte; podkreśla, że polityka spójności wspiera regiony słabiej rozwinięte, w tym najbardziej narażone na skutki klęsk żywiołowych, oraz ich konwergencję;
13. uważa, że programowanie i realizacja inwestycji regionalnych finansowanych z budżetu UE powinny być nadal objęte zarządzaniem dzielonym, aby móc reagować na potrzeby państw członkowskich, regionów oraz obszarów miejskich, wiejskich i oddalonych, zwłaszcza przygotować obszary miejskie i wiejskie do radzenia sobie z nowymi wyzwaniami, takimi jak powodzie;
14. podkreśla, że należy opracować i utrzymać programy i środki UE dostosowane do potrzeb regionów podatnych na klęski żywiołowe; uznaje, że w kontekście finansowania regionalnego potrzebna jest wbudowana elastyczność kryzysowa;
15. zachęca państwa członkowskie dotknięte klęską żywiołową do wystąpienia z wnioskiem o uruchomienie Unijnego Mechanizmu Ochrony Ludności i Funduszu Solidarności UE (FSUE); apeluje do Komisji i państw członkowskich o niezwłoczną odpowiedź na wszystkie wnioski o wsparcie;
16. podkreśla, że ekstremalne zdarzenia pogodowe prowadzą do szerszych skutków gospodarczych w dotkniętych nimi regionach i do poważnych wyzwań budżetowych na szczeblu krajowym oraz powodują przeciążenie budżetu FSUE; ubolewa nad znacznymi opóźnieniami w wypłacie pełnej pomocy z FSUE, głównie ze względu na wyzwania techniczne; podkreśla, że szybkie reagowanie na sytuacje nadzwyczajne ma kluczowe znaczenie dla skutecznego funkcjonowania FSUE i jest szczególnie ważne w regionach o ograniczonym dostępie do alternatywnych źródeł finansowania; apeluje, aby Komisja zbadała wszystkie możliwe sposoby na szybsze uruchamianie FSUE; wzywa ponadto do utworzenia nadzwyczajnej linii budżetowej, która ułatwi szybki powrót poszkodowanych osób i przedsiębiorstw do normalności oraz szybką odbudowę zniszczonej infrastruktury, w tym szlaków komunikacyjnych i przeprowadzenie hydrotechnicznych prac przeciwpowodziowych, a także do inwestycji w terminowe środki zapobiegawcze, aby ograniczyć skutki ekstremalnych zjawisk pogodowych w przyszłości;
17. apeluje, aby Komisja udzielała wsparcia technicznego i finansowego regionom słabiej rozwiniętym, dzięki czemu żadne państwo członkowskie ani region nie zostaną pominięte w wysiłkach na rzecz zwiększenia gotowości na wypadek klęsk żywiołowych; zwraca uwagę, że pomoc i środki finansowe dla obszarów dotkniętych klęską żywiołową należy udostępniać możliwie szybko, łatwo i elastycznie;
18. domaga się odwołania sesji plenarnych w Strasburgu w najbliższych 12 miesiącach oraz przeznaczenia zaoszczędzonych w ten sposób środków na pomoc dla powodziarzy;

Zapobieganie

19. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że wdrożone w ostatnich latach środki ochrony

przeciwpowodziowej, z których wiele było finansowanych z funduszy UE, okazały się skuteczne w wielu regionach i zapobiegły poważnym klęskom żywiołowym; zauważa, że dzięki nowym zaporom, polderom i zbiornikom retencyjnym zmniejszyła się powierzchnia obszarów zalewowych i zmaleły skutki dla obszarów miejskich i wiejskich, co pokazuje, jak ważne są inwestycje w środki zapobiegawcze zwiększające ochronę przeciwpowodziową; zauważa, że inwestycje te często utrudniają grupy ekstremistycznych aktywistów, i wzywa do przeciwdziałania ich działaniom w przyszłości;

20. podkreśla potrzebę dalszych inwestycji w infrastrukturę, zwłaszcza infrastrukturę przeciwpowodziową, w tym budowę zapór i regulację rzek; uważa, że realizacja celów środowiskowych nie powinna utrudniać budowy infrastruktury przeciwpowodziowej;
21. podkreśla w związku z tym potrzebę dalszych pilnych inwestycji w środki zarządzania ryzykiem powodziowym i ochrony obywateli; wzywa Komisję, aby niezwłocznie zaproponowała działania, które pozwolą zapobiegać takim klęskom żywiołowym w przyszłości, oraz by przeprowadziła przegląd obecnych inicjatyw, tak aby priorytetowo traktować inwestycje, które rzeczywiście gwarantują bezpieczeństwo naszych obywateli, z uwzględnieniem źródeł finansowania;
22. wzywa państwa członkowskie do intensywniejszej rozbudowy i naprawy środków ochrony przeciwpowodziowej w regionach szczególnie zagrożonych, w tym do przeprowadzenia prac hydrotechnicznych, takich jak tworzenie dodatkowych obszarów retencyjnych; w związku z tym wzywa Komisję, aby ograniczyła przeszkody biurokratyczne i przyspieszyła procedury zatwierdzania budowy i naprawy infrastruktury przeciwpowodziowej, tak aby pilnie potrzebne środki ochronne można było wdrażać bez zbędnych opóźnień; podkreśla, że wymaga to krótszych procedur, dobrze określonego zakresu odpowiedzialności i wyraźnego skupienia się na niezbędnych środkach budowlanych;
23. apeluje, aby Komisja rozszerzyła zakres FSUE, tak aby można było wspierać z niego również budowę nowej infrastruktury publicznej i prywatnej, takiej jak nowe zapory, lub ukończenie istniejącej, i tym samym zapobiegać poważnym szkodom spowodowanym klęskami żywiołowymi i je ograniczać;

o

o o

24. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji oraz rządów i parlamentom państw członkowskich.